

How Did Everything Get Here?

Steve Flatt

Hol no huunde fof hebiri doo?

Tagngo walla Ko Big Bang?

Hol no huunde fof fuddorii? Hol to huunde fof ummorii? Ko adii fof ko neddo anndi ko gede taariide dum, aduna yaajdo. So cukalel arii e aduna, o buri anndude yimbe e gede, o buri anndude hoore makko. Ko buri anndinde ko woni e yaasi koo buri ko woni e nder mum. So waktu ina yahra, be puɗɗoo faamde wonde ina woodi naamne hol to dee gede fof ummorii. Cukalel tokosel ina waawi fuddaade naamnaade ko fayti e iwdi mum kadi deen naamne ina laabti e fuddoode. Cukalel ina waawi wiyde, "Hoi to koode asamaan dee ngummii?" Naamnal koyngal ina heewi dañde jaabawol koyngol. So tawii jibinannde ndee ko googcfincfo Alla, ko Kerecee'en, jaabawol ngol ina waawi wonde, "Alla wacfi 6e toon." So tawii jibinannde ndee ko ateyist, ko mo goongdinaani, jaabawol ngol ina waawi wonde, "ko booyi ko booyi tan wonnoo ko puccitgol mawngol tan, gede dee njippiima e weeyo tan."

Nde be mawnata naamne dee beydoo saɗtude, wonaa tan « hol no koode dee njahri toon » walla « hol no lewru njahri toon ». Hol no paamirten tagopeeje de ngoni ko e tiriliyoŋaaji duubi annoore ? Hol no paamirten cadeele banndu neddo, ngaandi neddo, yiyam, walla gite ? Hol no paamirten denndaangal sariyaaji e sifaaji fisik jogiidi dee gede fof ? Hol to duum fof ummorii? Naamne burde laabtude ina ɗabbi jaabawuuli burdi laabtude e laabtudi. Eden njidi jaabawol laabtungol, baawngol daranaade naamne e yeewndo. Ina haani kadi naamnaade ko fayti e iwdi, e ɗabbude jaabawol laabtungol e denndaangal doosde anndaade e hakkilantaagal e yeeso naamne men e yeewoobe. Ko toofaange e hakkille men jabde jaabawol ngol wonaa goonga walla ngol moyyaani.

En puɗɗiima yiyde wonde iwdi kala ko woni, ko iwdi burndi toowde, iwdi burndi doole e hakkille e iwdi jogiindi nehdi e nehdi. E sifaa oon iwdi ina wiyee Alla. Ko cfuum woni ko Pol wi'i nder Roma'en 1:20, "Ngam gila duniyaaru tagi, gikkuuji Allah di yi'ataake, bawde maako duumotoode e baawde maako de o wadi, de don laara, de don paama diga ko o tagi, ngam yimbe walaa daliila." Pool ina haani. So tawii a waawaa ndaarde ko wadi koo, nganndaa ko heewi e seedeeji gonɗi toon dii ngam oon Alla baawdo doole, baawdo hakkille, baawdo jikku, hol ko waawi hollirde dum e maa?

Hol to huunde fof ummorii? Huunde fof ummorii ko e Alla joom baawde kammu e leydi, jiddo en, tagdo en e kala ko njiyden.

Sariya tagoore walla doole burde tagoore?

So naamnaama ko fayti e iwdi, faamde Kerecee'en ko wonde oo aduna ina foti jogaade fuddoode burnde toowde. Fuddoode deftere nde, konngol Alla, ina wiya "E fuddoode, Alla tagii asamaan." [se](#) leydi." (Genesis 1) Ko cfuum woni ko hoolkisaa laabi keewdi e nder deftere nde. "O Guuccii hoore makko e annoore no Guuccotoo nii, o Guuccii asamaan oo no laylaytol nii, o Guuccii Guu6ol suudu makko toowndu nduu e dow ndiyam majji. O wada duule dee puccu makko, o wadfdii e baagal henndu. O wada henndu nelaabe makko, buubol yiite maccube makko. O darni lesdi dow limngal maako." (Jabuura 104) Moy tagi ko woodi fuu? Allah wadi - Allah Baaba, Biddo e Ruuhu Ceniido.

Kadi, Kolosi'en 1:16, wi'i "Ngam ko kanko tagi kuuje fuu, ko woni dow asama e ko woni dow lesdi, ko yi'etee e ko yi'ataake, ko woni jappeere laamu, koo laamiibe, koo laamuuji, ko kanko tagi ko woni fuu, ngam maako. Ko deen ngoni jaabawuuli wonande Kerecee'en. Hol no huunde fof yahri doo? Doole keewde ina ngoodi.

Kono wonande jogorbe jogaade miijo wonde huunde fof ummorii ko e doole tago, be tawata ko e ngonka ka anndaa deenoowo.

Gede didi gonde e oo aduna ina ngoodi. Ina woodi huunde kadi ina woodi semmbe. Cadeele dee ko wonde hay huunde e semmbeiji ngalaa e nder mum en doole tago. Huunde tagataa huunde wofnde. Ledde mbaylaaki e tagoore mum lekki godfo. Huunde e semmbe ina njokki huutoreede. Hol no foti laabi nan-daa anndube ina kaala wonde oodoo winndere men ina dogo? En kaalaama wonde naange men ngee, woni hoodere tagofeere men Leydi, ina yahra e duubi hakkundeeji. Ina sikkaa, duubi miliyaar jooni, naange men ngee maa huutoro semmbe mum fof. Ina winda les. So tawii winndere men ndee ko huunde e semmbe, hol to deen gede ummorii ? E dow sariya tagoore, be tagaani koye mabbe. Hol to be ngummii? E sariya tago, de ngoni ko e widtude, de njahata ko e ustaade. Hol tagdo defterdu mawndu semmbe e dumunna gadano oo? Ganndal tago anndaa jaabawol.

Miijo ganndal jooni ngoo ina hollita wonde annoore, kala nde nde tagaa, ummorii ko e huunde nde alaa ko wuuri. Ko dum miijo welngo, walla wonaa? E nder deftere yaltunde ko booyaani ina wiyee "Issues and Evolution", ina hollita heen huunde tigi rigi, "Teskaade wonde nguurndam fof ummorii ko e huunde nde alaa ko wuuri, ko ganndo hannde oo foti wadde so tawii o goongdini wonde naamnal 'Hol ko woni nguurndam?'. jeyaa ko e gannde tago." Ko woni goonga koo, ko wiyooobe wonde alaa sabaabu burdo teentude, ina poti wiyde wonde nguurndam ummorii ko e huunde nde wuuraani. Kono, duum ina fija e yeeso ganndal jamaanu. Mbele a meedii nande miijo

jibinannde gonnde e hoore mum, miijo ngo heewbe njiylotonoo e teeminannde 19biire, wonde nguurndam ummorii ko e huunde nde alaa nguurndam ? Anndube booybe ina cikkatnoo wonde bowdi ummorii ko e yiye puccu buubnaade e ndiyam. Ah, kono e oon sahaa arii ganndo gooto teskindo ina wiye Luwis Pasteur. Ina gasa tawa on nanii mo, omo mawni e kosam. Pasteur e nder jarribooji keewdi hollitii ciimtol wonde nguurndam waawaa ummoraade e huunde nde alaa ko wuuri. Mbele ada yi'a tobbere ndee? Mbele ada yi'a wiyooobe wonde oo aduna e oo aduna won no tan ngoniri nii?

Ganndal ina foti salaade hoore mum ngam jogaade miijo ngo wonaa tagoore. No yeewruden ndee naamndal nii, "Hol to huunde fof ummorii?" So dum ustaama e subngo, maa taw ko doole tagoore burnde mawnude, walla ko sariya tago tan. Goonga alaa ko subii. Ina haani doole guurde ngona.

Mbele ko doo e diisnondiral walla ko doo e aksidaa?

Miijo-dee wonde aduna men oo ina heewi miliyoŋaaji tagopeeje guurde, tawi heen gootel fof ina bura huunde nde neddo wadi ndee fof sadtude e softude. Wadi noon, ina gasa tawa ina woodi hakkille mawdo jokkondirdo e oon doole guurde, badnoode doo huunde fof. Banndu men ina wadi teemedde miliyoŋaaji cellal. Mbele ada anndi kala cellal tokosal ina jogii njubbudi kuuraa burndi yuumtude e njubbudi telefon wuro 30 000 neddo ? Mbele dum wonaa haawniinde? Naamnal ngal ko "Mbele won huunde nde neddo wadi nde mbaaw-den hiisaade so wonaa e peewnugol e peewnugol hakkille?" Miijo-dee mbaydi telefon e nder wuro mawngo no wuro New York nii. Miijo-dee e denndaangal jolde, denndaangal jolde caftude, jokkorgal dow satelit. Miijo-dee ko naati e duum fof. Imagine neddo ina wiya ma hay gooto fawaaki duum. Hay gooto yettataa natal, alaa peeje, hay gooto feewnaani oon senaare fof, kono ko tan wadi. Fooyre burnde mawnude e aduna ndee, jabataa duum. Hakkille basic wiya so en njiyii huunde nde ina sadti, en cikkat ko nde diisnondiral e hakkille. Nde tawnoo ina haawnii miijaade wonde kala kabirgal neddo wadi ko tawa alaa diisnondiral e peewnugol, hol no dum buri haawnaade miijaade wonde alaa diisnondiral e dee gede de neddo wadi, tawa heen gootel fof buri dum sadtude ? Ngaandi neddo, banndu neddo, yiyam - ko kaŋum woni filtirde burnde mawnude e winndere ndee. Ganndo gooto hollitii e jaaynde sakkitiinde wonde fartanŋe moobre poroteyiin wootere fawaade e nokku gooto e nokku gooto - fartanŋe duum ko 1 x 2,02 x 10 yettaa e doole 239. Mbele ko e majjere walla ko diisnondiral? Goondindo jabi binndi bana Jabuura 19:1 nde Daawuda winndi, "Asamaan don holla tedduŋgal Allah, asamaan don holla kuugal maako." Wonno ko goonga design kadi ina mawni.

Ko buri tagoore walla ko tagoore?

Ko huunde burnde tagoore. Design walla aksidaa? Ina haani ko dum wonnoo diisnondiral. Kono

hol ko woni sifaa oon Tagdo? Mido yi'a yimbe ina beydoo heewde e aduna men oo ina njaba jabde wonde ina foti wonde Tagdo, kono ina beydoo heewde kadi ina cikka wonde Tagdo oo ko won doole kosmos, won glob mawdo semmbe e nder winndere nde, wonaa Alla keeriido. To duum eden poti yeewtaade winndere men ndee. Heen sahaaji eden njiya heen ko seerti e duum, kono tagooje aadee en hodbe e oo aduna ina njogii jikkuuji jibinannde. Mbele wonaa ko haawnii so tawii ada spanni siwil en hodbe e oo aduna e nder teeminande, ina woodi jokkondire kaawniide hakkunde ko mbiyaten moyyere e ko mbiyaten bonnde. So a hootii e Misranaabe walla e Inndonaabe Ameriknaabe walla e Inka en walla e Babilonnaabe, siwil en be ngalaa jokkondiral hakkunde mum en, e nder ko buri heewde e kuule mum en sariyaaji ina nanndi no feewi. Warde ina harmi, wujjude ina harmi, fenaande ina harmi. Wonno ko aadaaji jokkondire e nder kala e deen siwil en. Ina wayi no, e nder berde beedoo yimbe, ina woodi jikkuuji jibinaado e ko moyyi e ko boni. Ko nanndi heen e nder winndere ndee kala. Hol ko wadi e winndere ndee kala ina mbiya neddo hono Hitler walla Saddaam Huseyn ko bondo ? Hol ko bonannde firtata so tawii en tagaaka Tagdo mo jikkuuji mum? Bonannde wonata tan ko bural am e bural maa, kadi burondiral amen ina heewi no yimbe ngoniri e dow leydi ndii nii, kono wonaa noon.

En ndokkaama hakkille nehdi. Hakkille moraal ummotaako e nokku mo wonaa moraal. So tawii en ummiima e kaaye, e diyee, e huunde, hol to keb-den bernde walla jikkuuji?

En puddiima yiye wonde iwdi kala ko woni, ko iwdi ndi alaa ko woni e mum, iwdi burndi doole e hakkille, e iwdi jogiindi nehdi e nehdi, e sifaa, oon iwdi ina wiyee Alla. Ko cfuum woni ko Pol wi'i nder Roma'en 1:20, "Ngam gila duniyaaru tagi, gikkuuji Allah di yi'ataake, bawde maako duumotoode e baawde maako de o wadi, de don laara, de don paama diga ko o tagi, ngam yimbe walaa daliila." Pool ina haani. So tawii a waawaa ndaarde ko wadi koo, ada anndi ko heewi e seedeji gondi toon dii, wonande oon Alla baawdo doole, baawdo hakkille, baawdo jikku, hol ko waawi hollirde dum e maa?

Hol to huunde fof ummorii? Gila e Alla jom baawde kammu e leydi, jiddo en, tagdo en e kala ko njiyden.

Jannde Moyyere Kaawningol # 1001 Steve Flatt

Naamne

1. Mbele doole duumiide e sifaa Alla ina mbaawi faamde no feewi e ko Alla tagi koo?
Eey ___ Alaa ___
2. Hol no gedde tagiraa ?
  - a. ___ Aanda
  - b. ___ Ko buubol mawngol
  - c. ___ tagaado e doole duumotoode
  - d. ___ Hay gooto e ko limtaa dow koo

3. Hol e gedde didi gonde e winndere ndee tagiraade?

a. ___ Haala

b. ___ Sembe

c. ___ wala

4. Tagdo ko aksidaa.

Goonga ___ Fenaande ___

5. Nde tawnoo wuurde burnde waawde ina woodi e aduna daabaaji, ndeen noon alaa ko woni e nedfaagal e nder nedfaagu ?

Goonga ___ Fenaande ___